

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opvs De Iudiciis Divinis, Qvae Devs In Hoc Mvndo Exercet

Accessit index concionatorius in omnes totius anni dies Dominicos &
Festos, ab ipso Auctore confectus

Stengel, Georg

Ingolstadii, 1651

3. Quomodo tractandi sint serui, vt dominos suos honorent?

urn:nbn:de:hbz:466:1-45699

- Col. 3. 21.** huius obedientiæ à vobis rationem exigit; unde ad Colossenses addit, *timentes Deum obedite*. Nec obedientiam tantum exigit, sed obedientiam simplicem, non fraudulentam; & sicut Christus, non fictè, non coactè vt serui Gentiles faciunt plerumque, de quibus Plato scribit: *Nihil in animo seruiente integrum est, nec quidquam seruorum generi est credendum, quod & sapientissimus Poeta testatur, cum sic ait: Dimidium mentis Iuppiter illis aufert, qui seruituti subiecti sunt.* Fides Christi hanc barbaricem emendat; vt dici possit, quod Plato ibidem habet: *Multi iam serui sunt meliores ad omnem virtutem fratribus & filijs, qui domos, & rem dominorum omnium, ipsosq; dominos seruant.* Qualis seruus fuit Pharaonis Ioseph Patriarcha in Ægypto, venditus à fratribus, & S. Paulinus Nolanus, qui se ipsum Wandalis, pro viduæ filio, tradidit in seruitutem, pium & fortem spiritum seruili nomine includens. Ob candidos mores ac sinceritatem, Romani veste candida donabant seruum, cum eum in libertatem assèrerent; tenentesq; caput eius dicebant: *Hunc hominem liberum esse volo, & mittebant eum manu sua.* Tales seruos, ob mores quò minùs expectatos, hoc laudabiliores, saltem post hanc vitam, Deus quoque manu mittet. Vult itaque & alibi Apostolus *seruos dominis subditos esse, in omnibus placentes, non contradicentes, non fraudantes; sed in omnibus fidem bonam ostendentes, vt doctrinam Saluatoris nostri Dei ornent in omnibus.* Vel Comicum audi:

Plaut. in Persa.

*Qui hero suo seruire vult, bene seruit seruitutem,
Na ad eum multa in pectore suo collocare oportet,
Qua hero placere censeat presenti atque absenti.*

III.

Val. Maxim. lib. 6. c. 8.

Multi hic possent exempla recenseri honoris, quem serui dominis suis obrulerunt; ego quonià dominus domino, & seruus seruo præstat, vnicum apponã de Urbini Panopionis seruo. *Qui cum ad dominum proscriptum occidendum domesticorum indicio certiores factus, eos milites in Reatinam villam venisse cognosset, commutata cum eo veste, permutato etiam annulo, illum postico clam emisit, se autem in tabiculum ac lectulum recepit, & vt Panopionem occidi passus est. Breuius huius facti narratio, sed nõ parua materia laudationis. Nam si quis ante oculos ponere velit subitum militum accursum, conuulsa clausura, minacem vocem, truces vultus, fulgentia arma; rem vera estimati-*

ne præ-

ne prosequetur. Nec quam citò dicitur aliquem pro alio mori voluisse, tam id ex facili etiam fieri potuisse arbitrabitur. Panopion autem quantum seruo deberet, amplum ei faciendo monumentum, ac testimonium pietatis grato titulo reddendo testatus est. Hoc est quod etiam Apostolus à dominis vicissim exigit, cum ait: *Et vos domini eadem facite illis: remittentes minas: scientes quia & illorum, & vester Dominus est in celis, & personarum acceptio non est apud eum.* Itaque non est imperiosè cum illis, & sicut Lacedæmonij olim cum Messenijs egerunt, teste Iustino, agendum, non superbè, non tyrannicè, sed tamquam cum conseruis, quia vni Deo pariter seruiunt & dominus, & seruus; & talem se dominis exhibebit cælestis Dominus erga illos, qualem se terreni isti exhibent erga suos seruos, utique diciturus: *Nonne oportuit & te misereri conserui tui, sicut & ego tui miserus sum?* Et vel Macrobius docet, seruos ab heris benignè tractandos esse, natura ita iubente, & lege conditionis humanæ, quippe cum ex eisdem elementis constent vtrique, & seruitus non à natura, sed à fortuna sit introducta. *Hinc nostri maiores, inquit, omnem dominis inuidiam, omnem seruis contumeliam detrahentes, dominum patrem familias, seruos familiares appellauerunt. Colant ergo te potius serui tui, quam timeant. Cogita, quem seruū tuum vocas, ait Seneca, ex eisdem seminibus ortum, eodem frui calo, aequè spirare, aequè vivere, aequè mori. Nam tu illum ingenuum videre potes, ille te seruum. Stare ante limen Callisti dominum suum vidi, & alijs intrantibus excludi. Marianna clade multos splendidissimè natos fortuna depresit: alium ex illis pastorem, alium custodem casa fecit. Nescis qua etate Hecuba seruire cæperit, qua Croesus, qua Darij mater, qua Plato, qua Diogenes? Vidit Demonax quemdam in seruum crudeliter verberibus saeuientem, illumque ita compellauit: *Vide, ne seruo tuo similis fias; immò deterior.* Nam Diogenes dicere solebat, inter seruos ac dominos malos, præter vocabula, aliud nihil interesse, nisi quòd mancipia seruirent dominis, domini cupiditatibus: significans vtrosque esse seruos; miseriozem seruitutem seruire dominos, quàm mancipia, si sint improbi. Nam qui ducitur affectuum arbitrio, & multos habet dominos, & turpes, & inclementes. Quamobrem rectè monuit sapiens: *Seruus sensatus sis tibi dilectum quasi anima tua: ne defraudes illum libertate, neque**

Ephes. 6.6.

Iustia lib. 3.
Vide S. Augustin. lib. 19.
de ciuit. c. 16.

Matth. 18. 33.

Macrob. lib. 1.
Saturn. c. 18.

Senec. ep. 47.

Lact. lib. 6.

Eccles. 7. 27.

inopem derelinquas illum. M. Crassus magnam seruorum turbam, domi alebat, & præcipuam eorum agebat curam, discipulis astantibus interdum, & docens eos; dicebatque: *Hanc oportere præcipuam esse patris familias sollicitudinem, nosse, quot sint rei familiaris animata instrumenta.* Vtinam & nostri domini ita agerent, ne dici possit, *seruis nullum otium*; sed Christianè illis inuigilarent, eosque docerent, cum doctrina sacra, bonos mores, neque à templis ad eundis impedirent! haberent tunc non rei tantum familiaris, sed etiam salutis suæ animata instrumenta, vnà enim orarent, vnà laudarent Deum; iste clementer & piè iubendo, ille libenter & sanctè obediendo. Quales fuere SS. martyres Vitalis & Agricola, quorum martyrium describit S. Ambrosius. Nam prior horum posterioris seruus fuit, sed talis seruus, ut etiam confors & martyrij collega esse vellet; in quem persecutores omnia tormentorum genera exercuerunt, ita ut non esset in corpore eius sine vulnere, locus: quæ constanter perferens, in oratione spiritum Deo reddidit. Agricola autem plurimis vndique clavis cruci immaniter affixus interemptus est. Vnà passi, vnà sepulti, vnà sunt coronati, Translationi eorum S. Ambrosius, cum Bononiæ interesset, martyris clauos, sanguinem triumphalem, & crucis lignum se collegisse refert, ac sub sacris altaribus condidisse.

Baron. in
Martyrolog.
Romæ. 4.
Nouemb.

IV.

Cic. lib. 1. de
offic.

Plaut. in Rud.

Iudic. 13. 17.
Tob. 12. 1.

6. Benefactoribus iure naturæ dandus est honos: alioquin enim ingrati animi vitium incurrimus. Nam *si ea qua vrenda accepimus, maiore mensura reddimus: quid beneficio prouocari facere debemus? an non imitari agros fertiles, qui multò plus adferunt, quam acceperunt?* ait Tullius. Et Poëta. *Quod bene fit bonis, haud perit.* Et potest quidem varijs modis gratia pro gratia rependi, potest par pari reddi; potest reddi pro plumbo aurum; potest quis ab auro reddendo excusari: sed ab honore reponendo nemo excusatur: omnes possunt honorare suum benefactorem; dum eius liberalitatem ac beneficia prædicant; dum ei gratias habent; dum, quod benefactum est, non obliuiscuntur; dum quocumque modo eum colunt; quo pacto non solum Manue voluit honorare Angelum sibi apparentem, sed etiam Tobias Raphaëlem, de quo ad filium dixit pater: *Quid possumus dare viro isti sancto, qui venit tecum? Et respondens Tobias dixit patri suo: Pater, quam mercedem dabimus ei? aut quid*